

ORSZÁGOS
URBANISZTIKAI
KONFERENCIA
2022

**AZ EGYETEMEK VÁLTOZÓ
SZEREPE A TUDÁSIPARI
FORRADALOM
VÁROSAIBAN**

ABSZTRAKTFÜZET

Tartalom

Az egyetemi tudásszolgáltatások a városfejlesztésben	2
Az egyetem alapú innovációs ökoszisztéma.....	5
A tudásipari fordulat regionális lehetőségei Magyarországon.....	10
Egyetem - város víziók.....	18
Az egyetemi tudásszolgáltatások a városfejlesztésben 2.	22
Az egyetemek városfejlesztési szerepe	25
Egyetemek a globális térben Urbanizáció és humán biztonság a fejlődő világban..	30

AZ EGYETEMI TUDÁSSZOLGÁLTATÁSOK A VÁROSFEJLESZTÉSBEN

Szekcióvezetők: Trócsányi András, PTE TTK | Bodor Ádám, MUT

ELŐADÓK

GYENIZSE PÉTER

PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet

egyetemi docens

Nagyvárosok lakóterületeinek geoinformatikai alapú minősítése, hazai mintaterületen.

A települések, különösen a nagyobb városok, a legösszetettebb emberi létesítményeknek tekinthetők, melyeknek egyik fontos funkciója megfelelő lakókörnyezet biztosítása. Kialakulásukat és fejlődésüket számos helyi és helyzeti energia segítheti. Véleményünk szerint azonban nem csak a nagyvárosok egészére, hanem azok szegmenseire, akár egyes városrészekre, lakótömbökre, sőt épületekre is számíthatunk a lakosság véleményét tükröző helyi és helyzeti energiákat megjelenítő geoinformatikai modelleket. Ilyen modellek készítéséhez összegyűjtöttük a megfelelő térbeli adatokat, valamint kérdőíves felméréssel a lakosság igényeit, véleményét. Az előadás során bemutatjuk a modell felépítését és több hazai vidéki nagyváros esetében területminősítési és helykiválasztási példákat adunk.

VARJÚ VIKTOR

KRTK Regionális Kutatások Intézete

tudományos főmunkatárs

Segítséggel a körforgásos gazdaság felé? - egy Pécsre készített térinformatikai döntéstámogató rendszer bemutatása

Közreműködők: Óvári Ágnes (tudományos segédmunkatárs, KRTK RKI), Szabó Tamás (térinformatikus) KRTK RKI, Mezei Cecília (külső munkatárs) KRTK RKI, Vér Csaba (tudományos segédmunkatárs) PTE MIK

Az előadás egy, a H2020 REPAiR projekt során készített döntéstámogató rendszert (Geo-Design Decision Support Environment - GDSE) mutatja be, mely (5 másik város mellett) Pécsre vonatkozóan mutatja meg a város néhány anyagáramát, segítve ezzel a döntéshozókat a beavatkozási anyagok és terek meghatározásában a hulladékáramok csökkentése érdekében, elmozdítva ezzel a várost a körforgásos gazdaság irányába. A mintául szolgáló GDSE rendszerbe integrált, - a

workshopsorozatokon keresztül, szakértőkkel és városi szakemberekkel együtt kialakított - megoldások, jógyakorlatok rögtön vizualizálják a hulladékáramokra történő hatást, továbbá (egyelőre elvi lehetőségként) LCA számításokra alapozva indikátorokon keresztül megmutatja a hulladékáramok csökkenésének környezetre, társadalomra és gazdaságra gyakorolt hatásait.

GERA ANNA

ELTE TTK Regionális Tudományi Tanszék

PHD hallgató

Egyetemek és a városmarketing kapcsolata

Napjainkban a városmarketing kiemelt eszközévé vált a településfejlesztésnek, amelynek adott esetben része az városban működő egyetem is. A felsőoktatási intézmények, az egyetemek elsődleges feladatai közé az oktatási és a kutatási tevékenységek tartoznak, mára azonban ez részben átalakult, és kibővült. Az úgynevezett „harmadik misszió” foglalja össze a felsőoktatási intézmények ezen tevékenységeit, a környezetre gyakorolt hatásait, és jelent minden, a nem tudományos világban található partnerrel fenntartott intézményesített kapcsolatot. Ebbe a körbe tartozik, hogy szoros kapcsolatot tarthatnak fent a helyi önkormányzattal, illetve a gazdasági szektor egyes képviselőivel is. Mindezek mellett az egyetem marketing tevékenysége szorosan összefonódhat az adott település marketing tevékenységével is. Előadásom során azt a kérdést vizsgálom meg, hogy az egyetemek milyen szerepet tölthetnek be egy város marketingjében, mivel járulnak hozzá, és hogyan támogathatják a településfejlődését.

BERKECZ BALÁZS

PHD hallgató, PTE Földtudományok Doktori Iskola

Smart city eszközökhöz való viszony a magyarországi egyetemi városokban a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiák vizsgálata alapján

Néha úgy tűnhet mintha Magyarországon a területfejlesztési, a településfejlesztési és rendezési eszközökről való gondolkodás még a 20. században ragadt volna, pedig számtalan lehetőség rejlik a ma rendelkezésre álló technológiában is a térinformatikai eszközöktől a különböző okos eszközökig.

A Széchenyi Terv Plusz keretében 2021 őszén megjelent a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz illeszkedő Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) elkészítésére vonatkozó felhívás, amely keretében a pályázni jogosult városoknak kötelező a városüzemeltetési szolgáltatások és önkormányzati fenntartású közintézmények digitalizációjára irányuló elemzések, felmérések, digitális akcióterv kidolgozása. A felhívás szerint stratégiai projektet

önállóan kizárólag azok a városok/várostérségek nyújthatnak be, amelyeket a megyei önkormányzat az ITP-ben kijelölt és nevesített. Ez minden egyetemmel rendelkező várost érint.

A partnerségi egyeztetésre bocsátott FVS-ek tervezem áttekinteni és rendszerezni abból a szempontból, hogy mely városok stratégiájában szerepel smart city eszközök használata, szánnak-e ebben valamilyen szerepet az egyetemeknek, illetve alapoznak az egyetemi tudásbázisra, majd a városvezetőkkel és / vagy tervezőkkel folytatott interjúk alapján fogom rendszerezni és értelmezni az ezekből kiolvasható tendenciákat. Meggyőződésem, hogy ez a stratégiai tervezési időszak meghatározó lesz a magyarországi városok okos város eszközökre fordítandó közpénzeket illetően, és segíti a hazai okos városokkal kapcsolatos tudásbázis elmélyülését is.

A kutatásom egy körképet adhat arról, hogy jelenleg milyen trendek zajlanak a területfejlesztés, a városfejlesztés és -rendezés eszközrendszerének átalakításában, és hogy miként gondolkodnak a hazai egyetemi városokban smart city eszközök használatáról, amely kutatást a tágabb régiókban is folytatni tervezem a reziliens, fenntartható város- és területfejlesztés lehetőségei és irányai vonatkozásában.

AZ EGYETEM ALAPÚ INNOVÁCIÓS ÖKOSZISZTÉMA

Szekcióvezetők: Füzér Katalin, PTE BTK | Kocsis János Balázs, MUT

ELŐADÓK

GYULAI TAMÁS

SZE Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

doktori hallgató

Szombathely 2030 – egy középváros innovációs lehetőségei

Közreműködők: Dr. Barta Balázs, Pannon Business Network Non-profit Kft.,
ügyvezető igazgató

Az innovációs ökoszisztéma működtetésében kiemelkedő szerepet tudnak betölteni az egyetemek. Ez olyan városok esetében is igaz, amelyek ugyan nem rendelkeznek „saját egyetemmel”, de mégis képesek arra, hogy a városban jelen levő egyetemi intézményeket eredményesen be tudják kapcsolni a város hosszú távú innovációs fejlesztési terveinek előkészítésébe és megvalósításába. Erre ad jó példát Szombathely városa, amely Magyarországon úttörő módon – egyedül a vidéki városok közül – sikeresen részt vett az Európai Unió „Intelligent Cities Challenge” kezdeményezésében a 2020-2022 időszakban. Ennek keretében készült el széles körű térségi együttműködésre építve a „Szombathely 2030” program, amely a válságálló tudásgazdaság megteremtését tűzte ki célul. A városban jelen levő egyetemek olyan szerepet vállaltak fel ebben a programban, amely iránymutató lehet más hasonló helyzetben levő magyarországi középvárosok számára is. A levonható tanulságok különösen érdekesek akkor, ha a stratégiai tervezés keretében elkészült dokumentumokban foglalt javaslatok megvalósulásának tapasztalatait vetjük össze más magyarországi városok helyzetével és tendenciáival.

MUJDRICZA FERENC

MATE Tájépítészeti és Településtervezési Kar

Építész vezető tervező

Esztergom-Szentkirály magyar nemzeti emlékhely és multifunkcionális dunai fogadóépülete

Közreműködők: Prof. Dr. Prokopp Mária ELTE emeritus egyetemi tanár, Takács Katalin Szent István Egyetem Tájép. és Településterv. Kar adjunktus, Frizt Anna táj és kertépítész

2018-ban Fritz Anna diplomamunkája a SZENT ISTVÁN EGYETEM Tájépítészeti és Településtervezési Kar, Budapest MA” TÁJÉPÍTÉSZ ÉS KERTMŰVÉSZ MESTERKÉPZÉSI SZAKON

ESZTERGOM - SZENTKIRÁLYI EMLÉKPARK címmel készült el Takács Katalin tájépítész egyetemi adjunktus témavezetésével, mely gondosan elkészített nagyszerű munka diplomadíjban részesült. Ezzel párhuzamosan Mujdricza Ferenc építész és Alkotótársai ugyanezen a magyar történelem szempontjából kiemelkedő jelentőségű területen

MAGYAR NEMZETI EMLÉKHELY ÉS MULTIFUNKCIONÁLIS DUNAI FOGADÓÉPÜLETE terveit készítik 2020-tól, melyet 2021-ben az OUK debreceni konferenciáján mutattak be először.

2022. év elején Prof. Dr. Kásler Miklós EMMI minisztere személyes meghallgatásán felkarolta a projektet, melynek mentén az Esztergomi Önkormányzaton keresztül a Szent István Egyetem segítségével

2022 nyarán sikerült találkozni fenti diplomaterv alkotóival, valamint időközben a régészeti és hídépítési kollégákkal is jelentős előre lépésekkel haladunk a 2038-as Szent István napi ünnepek idejére megvalósításra szánt együttes közös megalkotásában, mely projektet legutóbb a Magyar Művészeti Akadémia is felkarolt Vashegyi György MMA elnöke pályázati támogatásával.

A pécsi OUK témája ennek a széles körű összefogásnak a napjainkig kialakult bemutatása.

KISS BENCE ÁLMOS

BCE Gazdaságföldrajz és Városfejlesztés Tanszék

gyakornok, PhD hallgató

Studentifikáció Lágymányoson, avagy az újbudai kampuszok hatása a városi környezetre

Közreműködő: Porhajas Gábor László, Budapesti Corvinus Egyetem Gazdaságföldrajz és Városfejlesztés Tanszék gyakornok, PhD hallgató

Kiss Bence Álmos – Porhajas Gábor László

A kortárs városkutatás előszeretettel foglalkozik a különböző felsőoktatási intézmények városi környezetre gyakorolt közvetlen, illetve közvetett hatásaival. Ezek a sokrétű, komplex hatások aktívan alakíthatják a városszövetet, a városi teret, továbbá jelentékeny hatást fejtenek ki többek között a környezetükben található szolgáltatásokra, az ingatlanpiacra, térhasználatra, az adott település vagy településrész gazdasági-társadalmi folyamataira, hosszú távú fejlődési irányaira, s nem utolsósorban kulturális életére.

Jelen előadásunkban Budapest XI. kerület, Lágymányos példáján keresztül mutatjuk be a studentifikáció erőteljes jelenlétét, melynek mintaterülete a Budapesti Műszaki Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem lágymányosi, valamint a közelben található Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem budai kampusza, továbbá a területen a közelmúltig működő Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ménesi úti kampusza és annak környezete. Fontosnak véljük kiemelni azt, hogy a kutatási terület „fiatalos jellegét” a felsorolt felsőoktatási intézményeken kívül tovább erősíti a területen található négy középiskola is. A studentifikációs hatás azonban nem vizsgálható az adott környezetre gyakorolt egyéb hatások feltárása nélkül, vagy a lehetséges szinergiák és aktorok (például a dzsentrifikációval való kimutatható kapcsolat) vizsgálatának mellőzésével, így elengedhetetlen a kutatott környezet szélesebb körű, áttekintő kontextualizációja. Kutatásunkat komplex, kvalitatív társadalomtudományos módszertanra építettük, melynek kiemelkedő fontosságú eleme a terepi, illetve résztvevő megfigyelés, valamint a félig strukturált módszertannal készülő szakértői, illetve egyéb interjúk vendéglátóipari szereplőkkel.

Úgy véljük, hogy jelen vizsgálat jelentőségét önmagán túlmutató jellege adja, ugyanis a területen felfedezhető studentifikációs folyamat egyértelmű hatással van az elmúlt évek egyik legsikeresebb főutcai megújulására; a Bartók Béla Boulevardra is. Ennek következtében a kutatás nem csupán a szűken vett szakma, hanem az önkormányzati szakemberek érdeklődésére is számot tarthat.

MARÓTI PÉTER

Dél-Alföldi Regionális Innovációs Ügynökség Közhasznú Egyesület

ügyvezető igazgató

Tudásalapú városi innováció nemzetközi együttműködésben

Közreműködők: Balogh Éva, DUTIREG Non-profit Kft, ügyvezető igazgató, Gyulai Tamás, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Széchenyi István Egyetem, doktori hallgató

Az egyetemek feladatkört kaptak az intelligens szakosodási stratégia (S3) megvalósításában, mert országosan egységes innovációs ökoszisztéma fejlesztő szerepet töltenek be, mint Területi Innovációs Platform hálózat. Érdemes ezért megvizsgálni, hogy milyen jó gyakorlatok azonosíthatók az EU tagországokban, ahol a modern digitális eszközök alkalmazásával az egyetemek tudásszolgáltató szerepe is átalakul, illetve továbbfejlesztésre kerül. Előadásunkban ezért bemutatjuk Cantabria, Karlsruhe és Tampere innovációs ökoszisztémájának sikeres digitalizációs fejlesztéseit és az egyetemek ebben a folyamatban betöltött szerepét.

A Karlsruhei Technológiai Intézet (KIT) a Karlsruhei Kutatóközpont és a Karlsruhei Egyetem egyesülésével jött létre. A több mint 6.000 kutatóval és 25.000 hallgatóval rendelkező KIT egyesíti egy német egyetem és a Helmholtz Társaság

kutatóközpontjának feladatait a kutatás, az oktatás és az innováció területén. A KIT felelősséget vállal azért, hogy hozzájáruljon a társadalom, az ipar és a környezet előtt álló kihívások fenntartható megoldásához, ezért a mérnöki tudományok, a természettudományok, a bölcsészettudományok és a társadalomtudományok alkotják a KIT által lefedett témaköröket. A KIT kutatásai az alapkutatástól az iparközei, alkalmazott kutatásig, a kis kutatási partnerségektől a hosszú távú nagyszabású kutatási projektekig terjednek.

Tampere városban az egyetemi közösség 2019 elején jött létre, amikor a Tamperei Egyetem és a Tamperei Műszaki Egyetem egyesült, létrehozva az új, alapítványi alapú Tamperei Egyetemet, amely szoros kapcsolatot tart fenn a Tamperei Alkalmazott Tudományok Egyetemével. Az új közösség egyesíti a kutatást és az oktatást, például a gazdaság, a technológia, az egészségügy és a társadalom területén, ezért együtt a finnországi felsőoktatás és kutatás új modelljét építették fel.

A Tecnológico de Monterrey Mexikóból, a kantábriai kormány és a Kantábriai Egyetem szövetséget írt alá 2021-ben az oktatási innováció, a társadalmi alapú vállalkozói tevékenység, valamint a tudás generálása és átadása multidiszciplináris projektjének megvalósítására. A tízéves kezdeményezés a szociális gazdaságban a kutatás-oktatást és a vállalkozói tevékenységet mozdítja elő, mert ezen intézmények szövetsége a kantábriai felsőoktatás digitális átalakításának és a vállalkozói ökoszisztéma kialakulásának területén széles körű társadalmi hatásokkal számol. Köszönhető ez a vállalatok és vállalkozók számára nyújtott folyamatos tanácsadásnak és forrásoknak, amelyek eszközöket biztosítanak a világvárvány okozta különböző válságok leküzdéséhez is.

DR. SIK ATTILA

PTE Transzdiszciplináris Kutatások Intézete

intézetigazgató

Ezüstgazdaság a pécsi régióban

Az ezüstgazdaság (az idősek igényeire épülő gazdasági tevékenység) növekedési kilátásai folyamatosan erősödnek. Az ezüstgazdaságban rejlő óriási potenciált jól mutatják azok az előrejelzések, melyek szerint 2025-re várhatóan 222 millió „ezüstkorú” lakója lesz Európának, mely 43%-a lesz az össznépeségnek, és ez várhatóan 5,7 trillió euró költséget valósít meg, ami az európai GDP 31%-a. A 65 év feletti (inaktív) korosztály az átlagos nettó vagyonértékhez képest nagyságrendileg 75 százalékkal magasabb értékű vagyonnal rendelkezik. Az ezüstgazdaság nem utolsó sorban 88 millió munkahelyet tart majd fenn 2025-re. A költségek részarányában a legmagasabb az egészségüggyel kapcsolatos szolgáltatások és vásárlások (53%), melyet az étkezés (45%), a lakhatással kapcsolatos (44%), és a pihenéssel és kultúrával összefüggő költségek követnek (42%).

Magyarországon több, mint 3 millió ezüstkorú él, míg Pécsen több, mint 45 000. Baranya megye Magyarország egyik legelmaradottabb része annak ellenére, hogy a fejlődéshez minden természeti adottsága megvan. Turisztikailag az országban a legkevésbé látogatott hely, ezért a turisztikára épülő szolgáltatások nem fejlődnek. Az ingatlan árak alacsonyak, a fiatalok elvándorolnak, ami régió fejlődésének egyik fő visszatartó ereje. A közép és nagyvállalkozások száma folyamatosan csökken. A számos negatív mutatóval szemben azonban az egészségipar jóval fejlettebb, mint az országos szint. Az egy házi orvosra jutó lakosok száma alacsony és az egy lakosra jutó működő kórházi ágyak száma kimagaslóan nagy. Csak Pécsen 30 állami klinika és számos magánklinika üzemel, a régióban több neves gyógyfürdő található, az éghajlat mediterrán, és az Adriai tenger a közelben található. A régió fejlesztésének ígéretes lehetősége egy olyan fókuszált akcióterv, mely a helyi adottságokat használja ki, és nem igényel régióidegen beruházásokat. A fenti felsorolt adottságok ideálissá teszik a régiót, hogy a fókuszterület elsősorban az egészségiparra és turisztikára épülő Ezüstmegvalósítás kifejlesztése legyen. Egy Florida-szerű régió fejlesztése a nyugdíjasokat (akár hazai, akár külföldi) vonzaná ide, mely számtalan munkahelyet teremtene a fiatalabb nemzedék számára (szolgáltatások), mely az elvándorlást visszafordítaná.

A TUDÁSIPARI FORDULAT REGIONÁLIS LEHETŐSÉGEI MAGYARORSZÁGON

Szekcióvezetők: Lux Gábor, KRTK RKI | Salamin Géza, MUT

ELŐADÓK

BÁLINT DÓRA

ELKH KRTK Regionális Kutatások Intézete

tudományos munkatárs

Az új típusú munkavégzési terek mintázatai Pécsen: Új térformációk a posztindusztriális periférián

Közreműködők: Dr. Horeczki Réka, tudományos munkatárs, ELKH KRTK Regionális Kutatások Intézete - Dr. Lux Gábor, tudományos munkatárs, ELKH KRTK Regionális Kutatások Intézete

Az információs és kommunikációs technológiák robbanásszerű fejlődése és ezáltal a hely-független munkavégzés lehetőségeinek bővülése, valamint a pandémia okozta korlátozások többek közt elősegítették az új típusú munkateretek elterjedését. Ezekhez a helyekhez olyan hívószavak kapcsolódnak, mint az innováció, tudás-transzfer, kreativitás vagy autonómia, amelyek egyben a felsőoktatási intézmények sajátjai is. Míg a közösségi irodák a kritikus tömeg révén elsősorban a globális centrumtérsegekhez, hazánkban pedig a fővároshoz kötődnek, kevés vizsgálat foglalkozik azokkal a vidéki munkateretekkel, amelyek hazai egyetemvárosainkban találhatóak. Jelen előadás ezt a hiányt igyekszik pótolni: Pécs példáján mutatjuk be a közösségi munkateretek megjelenési formáit és helyi intézményekkel való kapcsolatát egy városi kulturális milióban és térszövetben. Az empirikus kutatás során terepmunka és mélyinterjúk keretében térképezzük fel azt, hogy egy olyan perifériális elhelyezkedésű településen, amelynek legnagyobb foglalkoztatója a Pécsi Tudományegyetem és a helyi önkormányzat, milyen lehetőségek, korlátok vannak jelen a közösségi munkateretek életében. Hogyan jelenik meg a helyi kulturális milió egyes típusai esetén? Milyen eltérő fejlődési utat jártak be? Vannak-e és ha igen, milyen kapcsolódási pontok az egyetemmel? A kutatás eredményei betekintést nyújtanak a hazai városhálózatot átszövő centrum-periféria viszonyokba, a posztindusztriális gazdaság új térformációiba, valamint rávilágítanak az új típusú terek fejlődését behatároló, komoly növekedési korlátok meglétére is.

NAGY IMRE

Dél-alföldi Urbanisztikai Egyesület

egyesületi elnök

Építész/Építő Mérnök képzés Szegeden? (érvek, ellenérvek)

Bevezető: AXIÓMÁK

1. axióma: A regionális versenyképesség ismérvei között a helyi egyetem - mint a tudásipar csúcsintézménye - szerepe kiemelt, ez ma már nem vélemény, nem megállapítás, hanem axióma - a nemzetközi szakirodalom szerint is (ennek igazolásául néhány idézet kerül bemutatásra).

2. axióma: Azok a régiók versenyképesek, amelyekben a komplexitás érvényesül. Ha valamely fontos összetevő hiányzik, annak negatív értelmű jelentősége van (igazoló hivatkozások).

3. axióma: A gazdaság motorjának, ezen belül a regionális gazdaság motorjának az építőipar számít(ott mindig is) - ezt igazolom grafikonokkal. Ezen axiómákból következne, hogy valamennyi magyarországi régióban érvényesülni kellene annak az elvnek, hogy mindenütt legyen építészeti- és építőmérnöki képzés. Ehhez képest két fejlesztési-statisztikai régió van, ahol nincsen ilyen felsőoktatás: az Észak-magyarországi régió és a Dél-alföldi régió, Miskolc-, illetve Szeged egyetemvárossal a központjában.

Kifejtés I.: TÉNYEK - VIZUÁLISAN ÉS SZÖVEGESEN

A magyarországi régiók fejlettségét (GDP) bemutató tematikus térkép

A magyarországi régiók a humán fejlettségi index (HDI) szerint

Tematikus térképen a magyarországi felsőoktatás – a HDI-vel összevetésben

Tematikus térképen a magyarországi építészeti, építőmérnöki /településmérnöki képzés a HDI-vel való összevetésben

Táblázatok az építészeti /építőmérnöki /településmérnöki végzettséget adó egyetemekről

Kifejtés II.: ÉRVEK, ELLENÉRVEK

Talán nem véletlen, hogy mindkét említett régió az elmaradott fejlettségű régiókhoz tartozik. A két legfejlettebb régióban pedig legalább két egyetemváros van, amely képez építőipari mérnököket.

Sem a tervgazdasági időszakban (az államszervezés felől meggondolva) , sem a rendszerváltás utáni piacgazdaság időszakában, (a helyi gazdaság által kezdeményezve) nem jött létre itt építőipart magas szinten megtámogató építőmérnöki, építészeti képzés. Empirikus kutatást igényelne, hogy miért történt ez, a korabeli szakirodalom feltérképezésével, érvek-ellenérvek bemutatásával (múltbéli kezdeményezések, vitairatok, dokumentumok). Kínálná magát pedig, hogy a politikailag is izgalmas szegedi egyetemváros-születés körülményei – közismerten a kolozsvári egyetem idetelepítése - is ideidéződjenek. Ezekből tehát csak példaként mutatok be idevágó idézeteket.

Előadásom nem erről – nem múltidézésről - szól, hanem - Szeged egyetemváros esetére szűkítve, a rendszerváltás utáni időszakban érvényes mai meggondolásokról:

Közelmúltbeli és nemrégii kezdeményezések, érvek és ellenérvek kronológikus,vázlatos bemutatása.

Újkeletű szakmai (ellen)érveket taglalok: mai szemmel miért is kellene építőipart segítő építészmérnöki, építőmérnöki képzés?:

- Eddig is „működött”, és most már a budapesti mellett a debreceni, pécsi képzés is rendelkezésre áll a Dél-alföldi régió társadalma számára.
- Hiszen ma az informatikára épülő kommunikáció (és képzés), az IT rendszerek, alkalmazások világában indifferens, hol van helyileg a képzés.
- Hiszen tovább szakosodunk: több olyan mérnökképzés van már, amely inkább a tudásipar része;
- Ezek Szegeden is megvannak. (Táblázatban bemutatva a mai sokágú – nem építőipari, szegedi mérnök-képzés.)
- A jövőben érvényes trend, hogy az építőipar vezető szerepe várhatóan lecsökken, az ökoszisztéma jegyében

Konklúzió: TUDÁSIPAR ALAKULÁSA ÉS A VÁROS (+TÉRSÉGE) VISZONYA

Elsőgenerációs egyetemi funkció (magas színvonalú oktatás) – áttételes, időben később érvényesülő hatás a város számára.

Második generációs egyetemi funkciók (magas színvonalú kutatás) – közvetlenebb hatás a város társadalma számára.

Harmadik generációs egyetemi funkciók (a helyi és regionális gazdaság hasznosítja a kutatások eredményeit).

„A negyedik generációs egyetemek legfőbb megkülönböztető ismérve a proaktivitás, amellyel a felsőoktatási intézmény alapvető célja az, hogy döntőmértékben befolyásolja lokális térségének gazdasági-társadalmi változását, a tudásalapú gazdaság igényeinek megfelelően. A „negyedik generációs” egyetemek logikája tehát annyiban mutat túl a harmadik generációs egyetemeken, hogy nagyobb szerep jut az

egyetemnek a helyi gazdaságra és társadalomra való hatására: a „negyedik generációban” már ahelyett, hogy igyekezne minél inkább megfelelni a helyi gazdaság és társadalom támasztotta igényeknek, az egyetem maga alakítja társadalmi és gazdasági környezetét”.(Lukács-Zuti, Tér és Társadalom)

Amennyiben ez érvényes, komolyan felmerül az urbanisztikai képzés jövőbeni fontossága, minden versenyképességet remélő régióban, így Szeged egyetemvárosban is.

KÁDÁR BÁLINT

BME Építészmérnöki kar Urbanisztika Tanszék

egyetemi docens

DANUrB building camps - Hallgatói aktivizmus a településfejlesztési programok részvételi folyamatainak elősegítésére

Az egyetemeken felhalmozott településfejlesztési tudást és tapasztalatot ott érdemes valós fejlesztési projektekben kamatoztatni, ahol nincsenek meg az erőforrások piaci szereplők bevonására, illetve ahol szükség van új innovációkra vagy érzékenyebb közösségi bevonási stratégiákra egy terület felzárkóztatásához. A BME Urbanisztika tanszék által vezetett DANUrB és DANUrB+ projektek 8 közép-európai egyetem urbanisztikai tudását állítják 2017 óta a Duna-menti kis és középvárosok és mikrorégiók szolgálatába. A nemzetközi tudás-alapú hálózat interregionális területfejlesztési víziójának megvalósítása számos innovatív programelemet tett szükségessé, amelyek kimozdították az egyetemeket az oktatás-fókuszú komfortzónájukból. A civil szervezetekkel, helyi intézményekkel való együttműködés mellett a hallgatói munkák valóságba ágyazása volt a legnagyobb eredmény.

A DANUrB program célja, hogy a turisztikailag még potenciáljuk alatt teljesítő Duna-menti kis és középvárosok, illetve vidéki mikrorégiók számára a helyi kulturális örökségen alapuló, a Duna mentén több helyen előforduló, így hálózatosítható szolgáltatásokat és fejlesztéseket segítsen elő. A Danube Urban Brand víziójának alapja a Duna összekötő szerepe, amely a globalizált mintázatok ellenében lokális értékeken és szereplőkön alapuló autentikus kulturális kínálatot hoz létre nemzetközileg is látható formában végig a Duna mentén.

A DANUrB+ program során 4 országban 6 építőtábor segíti a 12 helyi akcióterv és 6 helyi fejlesztési terv elkészítésének folyamatát. A DANUrB building camp több, mint egy nyári építőtábor, mert kimondottan a helyi stakeholderek igényeit szolgálja a program céljai mentén, és az építés mellett a tágabb fejlesztési terv megvalósítását is segíti, mintegy pilot projektet hozva létre a végső projekt tervezése során. Ezzel a DANUrB építőtáborok hallgatói alkotásai egyszerre eredményei és eszközei a részvételi tervezésnek. Az egy hetes építés fókuszú programokat egy féléves tervezési tárgy felkészülési időszaka előzi meg, míg a tábor alatt a kifejezetten belvárosi helyszíneken történő munkák közben minden érdekelt helyi stakeholder és szereplő aktívan bevonódik a hosszú távú fejlesztési tervek készítésébe is, hiszen a DANUrB-

ban részt vevő tanárok nem csak mint oktatók és műhelyvezetők vannak jelen, hanem mint tervező szakemberek, akik ebben a hétben tudják megvalósítani a részvételi tervezés lépéseit. Mindez nem jöhetne létre a DANUrB-ban partner helyi önkormányzatok és civil szervezetek nélkül; a magyarországi szakaszon Pest megye és a helyi önkormányzatok segítették a munkát, míg a Kortárs Építészeti Központ és a Valyo voltak az építés és közösségi bevonás segítői.

SZOLNOKI SZABOLCS

Neumann János Egyetem

Elnöki innovációs főtanácsadó

Kecskemét innovációs infrastruktúrája -- különös tekintettel a kecskeméti egyetemi fejlesztésekre

Kecskemét megyei jogú város és közössége világos jövőképpel rendelkezik: gazdasági, tudományos és kulturális kiválóság útján felkerülni a globális térképre, ezzel egyidőben pedig okosabb, élhetőbb és hatékonyabb térséget teremteni a lakosság számára. Ezek legfőbb eszközei az egyetem centrikus és fúziós gondolkozásmód, a nemzetközi orientáció, az emberiség történetében új korszak – Eurázsia korának felismerése, továbbá a reziliencia erősítésére való törekvés.

A biológiából átvett ökoszisztéma fogalom lényege megteremteni az intézmények szorosan összekapcsolódó, társulásba szervezett hatékony működését. Az intézmények tudás- és képességthalmazainak ötös spirál modellben (Quintuple Helix) megvalósuló fúziója belépőt biztosít a nemzetközi élvonalba és dinamizálja az egyetem – ipar – kormányzat – társadalom – környezet közötti szinergiákat.

Az innováció – az „in-novare” latin kifejezés, amelynek jelentése újulásban, megújulásban – középpontjában az emberi tehetség és képesség együttese áll. A Neumann János Egyetem emberközpontú alkalmazott tudományok egyetemeként az egész életen át tartó kötődés és tanulás biztosítására törekszik, és a tehetségeknek a képességfejlesztés és tudásbővítés mellett a legkorszerűbb eszközöket és módszereket igyekszik biztosítani. Ennek egy kiemelkedő, gyakorlati bizonyítéka az Egyetem Szenátusának az NJE Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola megalapításáról szóló szeptemberi döntése.

Az ipari igényekre és egyúttal aktuális kihívásokra válaszoló, ellenállóképesség növelését segítő kezdeményezésekre példaként említhető a gépészmérnök hallgatókat a ballisztikával, lőfegyverek tervezésével, gyártásával, valamint ezen technikák nagyszériás gyártásba való adaptálásával is megismertető, fegyvertervező és gyártó specializáció. A képzés a pontszerű beavatkozások helyett konzisztens rendszerszintű, ökoszisztémába illeszkedő program, azáltal, hogy a hallgatóknak életpályamodellt kínál a védelemipari tudásközpont megalakulása által. Az egyedülálló kutató-fejlesztő központ megszületését dr. Csizmadia Norbert, a

Neumann János Egyetemért Alapítvány Kuratóriumának elnöke által elmondott felismerés tette lehetővé, amely szerint az új geopolitika a biztonság, védelem, technológia hármasa által meghatározott, és a védelemiparra épül.

A fúziós gondolkodás, a multidiszciplinaritás és az interdiszciplináris együttműködések legfrissebb példázata a „ProjectSupermoto” koncepció keretében megalkotott teljes egészében elektromos meghajtású motorkerékpár. Az utcai és közúti közlekedésre alkalmas jármű a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Design Intézet járműtervező hallgatói és oktatói, valamint az Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Kar Innovatív Járművek Tanszékének kollégái és hallgatói közös munkája.

Eurázsia korát és a nemzetközi orientációt prezentáló aktuális esemény a Sharjah Research Technology and Innovation Park (SRTIP) és a Neumann János Egyetem szeptemberben aláírt széleskörű megállapodása a tudományos kutatás, a technológia és a kultúra területén folytatott, kölcsönös együttműködés fellendítése érdekében. Az együttműködés korántsem csak az Egyetem és az Innovációs Park együttműködéséről szól. A kecskeméti ipari vállalatok bevonásával az NJE szakmai képzési lehetőséget biztosít az újdonsült partnerintézmény szakemberei és hallgatói számára. Az együttműködés az UNESCO által 2017-ben az arab kultúra fővárosává nyilvánított régióval kivételes lehetőség Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata számára is. A kölcsönös tanulási lehetőség bizonyítéka, hogy Sharjah 2017 óta bekerült világ 100 legjobb egyetemi városa közé.

A Neumann János Egyetem vonzáskörében létrejövő ökoszisztéma tehát egyrészt támogatni igyekszik a megtermelt tudás- és technológiák áramoltatását és hasznosítását, másodrészt kifejleszti arra irányuló képességét, hogy befogadja és alkalmazza a legsikeresebb nemzetközi módszertanokat, csúcsmínőségű innovatív megoldásokat. A fenti kezdeményezések ezeket a célokat szolgálják, és akkor lesznek igazán, és tudományos alapon mérhetően is sikeresek, ha a társadalmat szolgálják a megtermelt tudás és technológiák által, a fejlesztőket és feltalálókat támogatják az új technológiák piacra vitelében, és kiegészítő bevételi forrást teremtenek további független kutatási projektek elindításához.

MERZA PÉTER JÁNOS

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

egyetemi ajunktus

2020-ban gazdaságfejlesztési zónák kerültek kijelölésre Magyarországon, melyek a NUTS2 (?) szintű tervezés és gazdaságfejlesztés új elemeinek tűntek. A program két éve alatt kevés publikus eredmény született, azonban az elkészült stratégiák alapján úgy tűnik, hogy a program a korábbi növekedési pólus programhoz hasonlóan tervezi a zónák fejlesztését. Ez a megállapítás a Dél-Dunántúli Gazdaságfejlesztési Zóna (DDZ) esetében felveti a kérdést, hogy a DDZ programja mennyiben tekinthető a korábbi

Pécs, az Életminőség Pólusa program „újrátöltésének”, miben más, milyen ágazati és területi specifikumok mentén egyezik és különbözik attól. A tanulmány célja, hogy rávilágítson, hogy 2022-ben Pécssett és a térségben a fejlesztés alapjai, eszközei és céljai változásának tekintetében – ellentétben más zónákkal és egyetemi városokkal – csak olyan elemek / tényezőfejlesztési szükségletek-változások figyelhetők meg az eredeti programhoz képest, melyek a többi zóna / egyetemi város esetében már megtörténtek és megvalósultak az eredeti pólus program megindítása óta eltelt 15 évben.

KOVÁCS ISTVÁN

EDC Debrecen Nonprofit Kft.

gazdaságelemzési vezető szakértő

Debreceni Egyetem szerepe Debrecen kelet-közép európai központtá válásában

Debrecen 2014 óta egy rendkívül komoly, nemcsak országosan, hanem nemzetközi szemmel nézve is impozáns gazdasági átalakuláson megy keresztül. A város korábbi fejlődésében kétségtelenül központi szerepet játszott a Debreceni Egyetem, viszont a megváltozó iparági szerkezet és a Debrecenbe települő cégek olyan változásokat indukálnak, amik az Egyetemet is eddig nem tapasztalt kihívások elé állítják.

A gazdaságfejlesztés fókuszában a magas hozzáadott értékű ipari termelés, elsősorban az elektromobilitás (elektromos járműgyártás és az akkumulátor ipar), illetve az üzleti szolgáltatások felfuttatása áll, amelyekhez kapcsolódóan számos kihívást kell megoldani, ami a városi stratégia megvalósításának is előfeltétele. Az előadásban a Debrecen város további fejlesztése szempontjából leginkább sürgető kérdéseket vesszük végig, tudván azt, hogy a lista korántsem teljes.

- A képzési portfólió igazítása a megváltozó iparági szerkezethez: mérnöki, műszaki képzés sokkal nagyobb hangsúlyt kap, a járműipari képzés mellé fel kell zárkózni az anyagtudományi, vegyész-mérnöki, villamosmérnöki képzéseknek.

- A kutatás-fejlesztés területén történelmi lehetőség előtt áll az Egyetem és az Atommag Kutató Intézet (ATOMKI) együttese, hiszen Debrecenben egy helyen lesz az elektromos autó gyártás szinte teljes ellátási lánc. Az új technológiák fejlesztése a gyártással karöltve tud működni, így már most is hatalmas az érdeklődés a két intézmény K+F potenciáljára vonatkozóan.

- A Debreceni Egyetem nagyon jelentős számú külföldi közösség életét szervezi, a hallgatói bázis kihat a város életére: albérleti piac, szolgáltatások angol nyelven, multikulturalizmus a hétköznapokban és munkahelyen, kulturális programok, stb. A külföldiek integrációja már csak amiatt is kulcskérdés mert a közeljövőben külföldi,

elsősorban távol-keleti expatok érkezése várható a betelepülő koreai és kínai gyárak által alkalmazott technológia betanításához.

- Szorosan, de nem kizárólagosan kapcsolódik az előző ponthoz, hogy a külföldi diákok elsősorban albérletekben laknak, ami egyértelműen árfelhajtó hatással van az egész városban, de különösen az egyetemi campusok közelében és a belvárosban. Emiatt is fontos az egyetemi kollégiumi férőhelyek növelése.

- A Debreceni Egyetemnek már van egy nemzetközi hírneve, brandje, amit évtizedek alatt sikerült kiépíteni. Debrecen városának is kezd egy igen karakteres képe kialakulni, elsősorban az üzleti világban, és a turisztikai vonalon. Viszont a két arculat közti szinergiák nincsenek kihasználva, pedig egyértelműen jelen vannak, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy a BMW gyár beruházásának bejelentése után megugrott a műszaki képzésekre történő külföldi hallgatók jelentkezéseinek száma.

- Mindezekhez még hozzáadódik az egyetemi fenntartóváltás kérdésköre, ami szükségessé teszi, hogy a város és egyetem között mind a legfelsőbb vezetői szintek (rektori, kancellári, kuratóriumi elnöki és városvezetés), mind az operatív szintek (dékáni, dékánhelyettesi, illetve város- és gazdaságfejlesztési csoport) között aktív együttműködés legyen.

EGYETEM - VÁROS VÍZIÓK

Szekcióvezető: Faragó László, KRTK, RKI

ELŐADÓK

CSÁK LÁSZLÓ

BBTE Közigazgatás és -Menedzsment Intézet

tanszékvezető egy. adj.

A települési fejlődés dimenzióinak participatív percepciója

A bemutatandó gondolat kísérlet Sepsiszentgyörgy IVS-ének participatív tervezésének módszertani megoldásain alapul.

Hosszú elméleti vita folyik arról, hogy egy város, régió, ország mitől élhető, mit értsünk életminőség és hasonlóak alatt.

Röviden: a fókuszcsoportos beszélgetések és a többi részvételi esemény alapján jól körvonalazható volt, hogy a város lakói számára mi a fontos, és az is, hogy hogyan vélekednek a város helyzetéről ezen "dimenziók" mentén. Az általános "életminőség"-elméletektől eltérő, specifikus szempontok jobban leírják a helyi valóságot, viszont megnehezítik az összevethetőséget.

Ezért egy online reprezentatív felmérést végeztünk, mely Magyarországra és Romániára külön-külön érvényes - és mivel a felmérést helyben is elvégeztük, ezért összevethetővé és kvantifikálhatóvá váltak az adatok.

Egyérszt magát a folyamatot mutatnám be, másrészt részben az eredményeket, illetve ami a legfontosabb: módszertani, elméleti kérdéseket is felvetnék, megvitatásra javasolnék.

DR. KOLTAI ZOLTÁN

PTE Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar

egyetemi docens

Egyetemek a magyar városok sikerességének szolgálatában?

A magyar települések sikerességét vizsgáló kutatásunk 2004-2005-ben vette kezdetét és a kérdőíves megkeresések eredményeként több, mint ezer vállalkozó, vállalatvezető, illetve ezer feletti magánszemély adott választ kérdéseinkre. A kapott eredmények tükrében 2012-2013-ban, majd 2016-2017-ben megismételtük vizsgálatunkat, lehetőséget teremtve ezzel egy bő évtizedes időszak átfogó értékelésére.

Kutatási eredményeink közül egyrészt a vállalkozások településeink innovációs kultúrájával, szellemi tőkepotenciáljával (kutatás-fejlesztési kapacitások, felsőfokú oktatási intézmények, kutatóintézetek léte), másrészt a magánszemélyek teljes oktatási struktúra meglétével (az alapfoktól a felsőfokig található intézmények) kapcsolatos véleményét tervezem megismertetni. Többek között olyan kérdésekre keresek választ, mint mennyire meghatározó telephelyi tényező napjaink Magyarországon a települések szellemi tőkepotenciálja (lakóhelyi tényezőként az oktatási struktúra), mely városainkhoz kapcsolhatók karakterisztikus jegyként ezek a tényezők leginkább?

SZABÓ ÁRPÁD, FONYÓDI MARIANN

BME Urbanisztika Tanszék

egyetemi docens

Egyetem a városban

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építészmérnöki Kar, Urbanisztika Tanszéke oktatási tevékenységében különösen nagy hangsúlyt fordít a városok összetettségének érzékeltetésére, illetve azon városfejlesztési programelemek pozicionálására és városi szövetbe való integrálására, amelyek révén a városok komplex életképessége fokozható és fenntartható. A tervezési feladatainkban nem tematikus parkokat vizionálunk, hanem olyan intenzíven használt szöveteket, ahol az egyes programelemek és építészeti beavatkozások szinergikusan egészítik ki egymást és mindig hozzájárulnak az adott városi környezet életképességének a növeléséhez.

Az elmúlt években több olyan budapesti egyetem vagy oktatási intézmény fejlesztés is napirendre került a tanszékünk oktatásában (Nemzeti Közszolgálati Egyetem és környezetének fejlesztése az Orczy kert környezetében; a Pázmány Péter Katolikus Egyetem fejlesztése az egykori Magyar Rádió tömbjének területén; a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem campusának fejlesztése a II. kerületi Duna-part mentén) melyek pont a fenti elvek mentén kerestek városfejlesztési, beépítési és építészeti válaszokat, mindig szem előtt tartva azt az elvet, hogy a koncepciók meghatározásánál a fejlesztési/tervezési programnak a hely adottságaira és igényeire is épülnie kell az egyetemfejlesztési igényeken túl.

Az előadás a fenti hallgatói tervekre épít, és bemutatja a fejlesztések koncepcionális alapelveit, az oktatási programok - tantárgyak - módszertanát, illetve prezentálja az oktatók által legsikeresebbnek és legkomplexebbnek ítélt fejlesztési koncepciókat is.

MEZEI KATALIN

Széchenyi István Egyetem

tanszékvezető, egyetemi docens

A Széchenyi Egyetem szerepe Győr város életében

Közreműködő: Filep Bálint, SZE, elnök

NAGY ATTILA

Debreceni Városvédő Egyesület

kulturfelelős

A debreceni egyetemi és városi építkezések 3 évtizede

A debreceni egyetemi és városi építkezések 3 évtizede

(Dr. Nagy Attila, Debrecen)

Magyarországon hagyományos, történelmi egyetemi városnak tekinthető Pécs (egyeteme Nagy Lajos király által alapítva) majd Óbuda, Debrecen (az 1538-as alapítású kollégiumával, mint a mai egyetem elődjével) később Nagyszombat (utóbb Pestre költöztetve), Pozsony és Kolozsvár. Trianon után a pozsonyi egyetem költözött át Pécsre (Erzsébet Tudományegyetem néven), a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem pedig Szegedre. Ezek valamint az időközben (1912-ben) alapított Debreceni Tudományegyetem képezték a mai egyetemi rendszerünk alapjait. A debreceni intézmény a két világháború között felvette az alapításkor jelentékeny érdemeket szerzett Tisza István nevét, amely intézmény klasszikus 4 fakultással bírt. A második világháború után az új politikai rendszer átformálta a felsőoktatást, és új egyetem alapítása nélkül a debrecenit 3 részre osztva, immár 3 új egyetemmel büszkélkedhetett. Így született a Kossuth Lajos Tudományegyetem, az Orvostudományi Egyetem és a főiskolából egyetemi rangra emelt Agrártudományi Egyetem, miközben Debrecenben megszűnt a jogi kar és a teológiai karból Református Hittudományi Főiskola lett.

A mai magyar felsőoktatási rendszerben 28 egyetem és 38 főiskola szerepel. Ezek közül 21 állami egyetem, melyből 12 Budapesten van. A főváros azonban nem klasszikus egyetemi város, hanem világváros, melyben természetesen az egyetemeknek is jelentős, de a város és polgárai számára nem kizárólagos vagy meghatározó a szerepük. A további 9 város közül csak a már említettek tekinthetők igazán egyetemi városnak, a kisebbek pedig olyannak, ahol melleleg egyetem is van.

A város és az egyetem kapcsolata Debrecenben csaknem 5 évszázadra visszamenőleg vizsgálható, mivel a református kollégium kezdettől fontos szerepet töltött be a város életében. Az utóbbi 3 évtized pedig számos új tanulsággal szolgál, mivel a városban és az egyetemen is kiemelt fejlesztések történtek. Ennek kapcsán kell újraértékelni a város és az egyetem egymáshoz való viszonyát.

A 20. század végén főleg az Egyesült Államokban megaegyetemek jöttek létre, ennek tükörképeként pl. a 100 éve még klasszikus 4 karú Debreceni Tudományegyetem a 21. századra 17 karúvá vált. Ez számos olyan fejlesztést eredményezett, melyben az új karok új épületeket igényeltek. Így megépült az Élettudományi Központ, számos klinikai fejlesztés történt, illetve a volt szovjet laktanya területén új egyetemi campus, könyvtár és informatikai épület került átadásra. A tudományok népszerűsítésére új Agora épült, de jelentősek voltak az agrárrészleg fejlesztései, a zeneművészeti, sport és a kollégiumi építkezések is.

A város történetében jelentős volt az új Kölcsey Központ létrehozása, az új főtér kialakítása, a repülőtér fejlesztése, új strand és fürdő, sportcsarnok és stadion, számos oktatási, kulturális és egyházi intézmény beruházása.

A szerző orvos, ur(ban)ológus és mint városvédő vizsgálja az elmúlt 3 évtized debreceni történéseit, hogyan látta a cívisváros polgára a város történeti fejlődését az építkezések tükrében. Tudott-e együttműködni a város és az egyetem a tervezésben, volt-e beleszólása a cíviseknek a milliárdos fejlesztésekbe?

AZ EGYETEMI TUDÁSSZOLGÁLTATÁSOK A VÁROSFEJLESZTÉSBEN 2.

Szekcióvezető: Trócsányi András, PTE TTK | Bodor Ádám, MUT

ELŐADÓK

BEREZVAI ZOMBOR

Budapesti Corvinus Egyetem

Adjunktus

A budapesti közbringa-szolgáltatás szerepe a város vérkeringésében adatalapú kutatások eredményei alapján

Közreműködő: Dalos Péter, Budapesti Közlekedési Központ, Kiemelt szakértő

Világszerte téma a new mobility, az új mobilitási szolgáltatások szerepének vizsgálata a városok életében. Az előadás célja a Budapesti Corvinus Egyetem és a Budapesti Közlekedési Központ között 2017 óta fennálló kutatási együttműködés főbb eredményeinek bemutatása, amelynek során a budapesti közbringarendszert, a MOL Bubit használók közlekedési szokásai körüli összefüggések megtalálása volt a cél. A közbringarendszerben keletkező forgalmi adatok elemzése során az időbeli és a térbeli használatot jól elkülönítve követhető volt a városban élők mozgása és a forgalmi trendek változása. A nagy tömegű adatok elemzésével, különféle tendenciák is megjósolhatók, közlekedési módok közötti kapcsolatok elemezhetők.

Az előadás során két kutatás eredményei kerülnek részletesebben is ismertetésre. Az első az Uber Budapestről való kivezetésének hatását vizsgálta a MOL Bubi használatára. Az eredmények alapján a rendszeres használók körében az Uber kivezetése után csökkent a MOL Bubi használata, ami a két szolgáltatás közötti kiegészítő viszonyra utal. Ez a kiegészítés vélhetően nem egy utazás során, hanem inkább napon belül valósul meg. Az egyszeri felhasználók körében viszont a használat növekedése volt tapasztalható, ami egy helyettesítő viszonyra utal.

A másik kutatás során a Covid19-járvány hatásait jártuk körül a MOL Bubi használatára vonatkozóan. A járványhelyzet jelentős változásokat hozott a városi közlekedésben, amelyek érintették a közbringarendszereket is. Az otthoni munkavégzés terjedése, a városi forgalom csökkenése miatt a közbringarendszerek iránti igény is csökkent; viszont jelentős átrendező volt tapasztalható a közlekedési módok tekintetében is, ami pedig pozitívan érintette a közbringarendszereket, hiszen ezek egyszerre biztonságosak, könnyen hozzáférhetők és kedvező árúak. Budapest esetében ezen hatások eredőjeként 30%-kal nőtt a MOL Bubi használata 2019-hez képest (miközben nemzetközi szinten egyes városokban nőtt, máshol csökkent a használat). A megnövekvő használat jelentős része olyan új felhasználóktól származott, akik korábban nem vették igénybe a MOL Bubit, tehát sikerült bővíteni a felhasználói kört.

Ezzel együtt a lemorzsolódás is jelentősen megnövekedett, és az új felhasználók jelentős része lemorzsolódott, ami arra utal, hogy nem megfelelő fogyasztói élményt nyújtott számukra a rendszer. Ezek a tapasztalatok időszzerűvé tették a MOL Bubi koncepciójának és működésének felülvizsgálatát, ami meg is történt 2020 végén.

PIRISI GÁBOR

PTE Földrajzi és Földtudományi Intézet

egyetemi docens

Reziliencia a tervezésben – a geográfiai perspektíva

Reziliensnek lenni és rugalmasan reagálni olyan jövőbeli kihívásokra, amelyeknek a jellegét, természetét a jelenben nem tudjuk pontosan megjósolni: jelenleg ez a „varázsszó” egyre nagyobb mértékben dominál szerteágazó társadalomtudományi diskurzusokat. A rezilienciáról már közel egy évtizede állították hívei, hogy olyan új paradigmája lehet a területi kutatásoknak és a területi tervezésnek, amely a fenntarthatóságot is felválthatja szerepében. Ez nyilvánvalóan (még) nem következett be ugyan, de tény és való, nem csak az akadémiai szféra, hanem a gyakorlati alkalmazások száma is növekszik. Ha valaki mostanában kezébe vette a hazai városok fenntartható fejlesztési stratégiájának megalkotásához készített tervezési útmutatót, akkor felismerhette benne a reziliencia koncepciója köré épített sablon elemeit.

De lehet-e stratégiát építeni egy olyan tudományos koncepcióra, amely nem tekinthető teljesen kiforrottnak, illetve érvényességét, normáit egyaránt sokan vitatják? Nem is beszélve a hozzá kapcsolódó módszertanról, amely finoman szólva sem koherens: a lezáratlan elvi viták heterogén, szerteágazó megközelítéseket eredményeznek a reziliencia mérhetőségét és annak mikéntjét illetően.

Tudnak-e ilyen esetekben iránymutatást adni a kutatók a tervezőknek? A legfontosabb feladat ilyen esetekben a használt fogalmak pontos definiálása, amelyhez azért magyar nyelven is elérhető fogódzó. A jelen előadás arra tesz kísérletet, hogy áttekintést nyújtson azokról a modellekről, amelyek a reziliencia kapcsán felhasználhatónak bizonyulhatnak a tervezési gyakorlatban is.

NAGY GYULA - SZEBENI DÁVID

Enrawell Consulting, SZTE

Dr. Nagy Gyula: egyetemi adjunktus, Szabeni Dávid: stratégiai igazgató

Nagy levegő... – Budapest gépjármű forgalmának károsanyag kibocsátása komplex téradatok alapján

Közös munkánk során Budapest gépjármű forgalmának károsanyag kibocsátását elemeztük a gépjárművek minisztériumi nyilvántartásának, a BKK Egységes Forgalmi

Modelljének és egy attitűdvizsgálat adatai alapján. Ez a munka rávilágít arra, hogy az egyetemek térinformatikai műhelyeinek tevékenysége hogyan szolgálja látványosan a megalapozott szakpolitikai döntéshozatalt. Az alkalmazott módszerek inspirálóan hathatnak más városok károsanyag kibocsátásának becslésére és az alkalmazandó közlekedésszervezési javaslatok megfogalmazására. Eredményeink ezenfelül kiindulópontként szolgálhatnak a gépjárművek okozta károsanyag kibocsátás egy kiterjesztett terjedési modelljének megalkotásához.

BUGYA TITUSZ

PTE Földrajzi és Földtudományi Intézet

adjunktus

Egy térinformatikai alapú városfejlesztési megközelítés: tapasztalatok a hamburgi CityLab-nál.

A hamburgi CityScienceLab az MIT vezette nemzetközi City Science hálózat tagja. Urbanisztikai megközelítésük alapvetően probléma-orientált, projekt-alapú és nagyon nagy mértékben támaszkodik térinformatikai eljárások használatára. Előadásomban egyrészt az ott látott jó gyakorlatokat mutatom be, másrészt -- konkrét, működő példán keresztül -- egy, a településfejlesztés, településüzemeltetés céljára szolgáló, célzott térinformatikai megoldás fejlesztését és a munka eredményét.

AZ EGYETEMEK VÁROSFEJLESZTÉSI SZEREPE

Szekcióvezető: Dr. Gyergyák János, PTE MIK | Dr. Bérczi Szabolcs, MUT

ELŐADÓK

SIPOS BALÁZS

Pécsi Tudományegyetem

Doktorandusz

A pécsi Szigeti-városrész szerepe az Egyetemváros életében

Az előadás témáját adó területi egységek Pécs belvárostól nyugatra helyezkednek el. Az Egyetemváros kialakítása 1960-as évek elejéhez, míg a lakótelep építése az évtized második feléhez kötődik. A két – funkcióját tekintve – eltérő területi egység egyfajta szimbiózisban élt egymással az évtizedek során, hiszen a városrész egyik fő feladata a főiskolára/egyetemre járók kiszolgálása volt, de az oktatók egy részének lakhatását is ezen a helyen oldották meg. A rendszerváltást követően az ország több hasonló lakótelepével szemben (egy rövid stagnálást követően) fejlődésnek indult a terület, köszönhetően az egyetem közelségének. E folyamatot három szempontból kívánom megvizsgálni:

1, A lakótelep társadalmi változásai: A legnagyobb változást talán a társadalmi viszonyok alakulásában mérhetjük le, amelyek csak részben követték le az országos trendeket. Ezen változásokat elsősorban a népszámlálási adatai (1981;2001) és egy általam 2022 nyarán elkezdett kérdőíves felmérés alapján szeretném prezentálni, amelynek első eredményei alapján már most számos érdekesség derült ki a városrészrel kapcsolatosan.

2, Gazdasági és lakáspiaci változások: Mivel a terület a város prosperáló részének számít kutatásom során megvizsgáltam, mennyiben tükröződik ez vissza a lakáspiaci adatokból. Ehhez áttekintettem és rendszereztem az 1991 óta megjelent lakáshirdetéseket. A kész adatokat ütköztettem a piaci szereplőkkel készített interjúkkal. Ezen felül áttekintem milyen változáson ment át a városrész gazdasági, elsősorban szolgáltatási szektora.

3, Építészeti/urbanisztikai változások: Végül, de nem utolsó sorban szeretnék kitérni az épületekben és a városrészben bekövetkezett fontosabb változásokra is. Bár a lakótelep továbbra is adott, de a panelfelújítások, a kisebb-nagyobb beépítések és a környék revitalizációja számos érdekességet tartogatnak az előadásomban.

BALOGH PÉTER ÉS KÖRMENDY IMRE

MATE Kert- és Szabadtértervezési Tanszék; a MUT örökös, tiszteletbeli elnöke

Tanszékvezető, ill. a MUT örökös tiszteletbeli elnöke

Tündéerkert Budán

Balogh Péter – Körmeny Imre: Tündéerkert Budán

Előadás-absztrakt „Az egyetemek változó szerepe a tudásipari forradalom városaiban.”
c. Országos Urbanisztikai Konferenciára

A Budai Campus két, összesen mintegy 7,5 hektáros kertje és a benne foglalt „tudásbázis” óriási értéke az ország fővárosának, sőt az egész országnak. Története immár 170 éve összefonódik a város történetével. Az oktatás és a kertekben lévő arborétum együtt fejlődött Újbuda, a mai XI. kerület beépítésével, városiassá válásával.

A tudásipari forradalom és kiváltképp a virtuális világ időszakában emlékeztet bennünket – és reméljük unokáinkat és a következő generációkat is –, hogy semmi nem olyan fontos az ember számára, mint a való világ, a természet: a föld, a víz, a levegő, a növényvilág és az ezeket életető napsütés.

A „Villányi út”, a volt Kertészeti Egyetem – az idősebb generáció rendre így emlegeti – épületei is kordokumentumok: az ősi „F” épülettől kezdődően a magyar építészet korszakait is híven tükrözik. Közülük egy, a Ménesi úti „A” épület műemlék, a modern építészet elveit megvalósító remeke, a „K” épület azt a korszakot idézi, amikor az ipari építészet uralta a közintézmények tervezését is.

A kert több mint ezer növényféléssel olyan tankönyv, amelyet nemcsak a hallgatók tanulmányoznak, hanem a környék lakói és a távolabbról idelátogatók is. A hely egyedi klímája olyan növények telepítését tette és teszi lehetővé, ami a klímaváltozás, a melegedés időszakában tapasztalattal szolgál/hat az egész ország számára.

A kert nyitva áll a városlakók számára is. Sok kismama tér be gyermekkocsiban fekvő kicsinyével, mert a kert védettsége, nyugalma még a közeli Feneketlen tó körüli parknál is vonzóbbá teszi. Ugyanígy a környék idősei is be-betérnek a csend helyére, ahol a tavacska mellett vadkacsák költenek, a tavasz, az élet újjászületése ébreszti bennük a reményt.

A tavaszi és őszi kiállítás és vásár – néhány napra – sok-sok látogatót vonz. A nyitott napok, a konferenciák, a Budapest 100 rendezvényi bizonyítják, hogy mily vonzó ez a hely. S visszaemlékezhetünk arra, hogy hosszú évekig a „K” épületben rendezett koncertek, bulik sokak számára maradandó emlékeket jelentenek.

A tájépítész képzéshez tankönyvet jelentenek a kertek, ahol többféle élőhelyet lehet tanulmányozni a sziklakerttől a vizes élőhelyig; a településmérnökök számára pedig fontos üzenet van: az épített környezet, az emberi lakóhely alapját is a természet jelenti. E szakmák képzésében nagy segítséget jelent a Műszaki Egyetem, a Corvinus, az ELTE közelsége. Az órákat adó tanárok közvetlen jelenléte, a velük való élő kapcsolat az oktatásban semmiféle technikával nem pótolható.

Az arborétum pedig arra (is) figyelmeztet bennünket, hogy egy százéves fa létrejöttéhez, kifejlődéséhez száz évre van szükség, egy nappal se rövidebbre!

KLANICZAY JÁNOS

BME Urbanisztika tanszék

doktorandusz

A városi örökség megismerésének lépései

A BME Urbanisztika tanszék évtizedek óta szervez különböző témákat bemutató városi sétákat építészhallgatók számára. A ma egyre népszerűbb városnéző túrák megjelenése előtt már felismerték a komplex városi szövet megismerésére alkalmas formátum előnyeit az épített környezeti oktatás keretein belül. Mára a tanszéki tantervbe szervesen integrált helyet kaptak a városi séták több évfolyamon is. A változatos tematikák mentén felépített útvonalak a hallgatóknak élményeken alapuló, a kontextust helyben bemutatni és elemezni képes tananyagot nyújtanak, mely hozzájárul az urbanista szemlélet elsajátításához is.

Az épített örökség megismerésének és megismertetésének módszertana a tudásipari városok kontextusában célzottabb figyelmet érdemel. A kreatív városrészek komplex szövetében könnyen lehet találni számos építészeti, társadalmi, történeti témát, amit térben és időben egy sétaútvonalra lehet felfűzni. Az építészeti oktatásban alkalmazott módszerek adaptálhatósága az épített környezeti nevelés területén belül a városfejlesztés egy még kevésbé vizsgált területe. Az egyetemi kurzusokon bemutatott tudásanyag kellő interpretációval laikusok számára is fontos hozzáadott értékkel bír. Az eredetileg turisták számára kitalált élményalapú városi programok helyiek körében is nagy népszerűségnek örvendenek, a tágabb saját lakókörnyezet megismerésére Budapesten is számos szervezett lehetőséget találni, sok esetben városi séták formájában. A városlakók a saját környezetük megismerése révén olyan élményben részesülhetnek, ami a helyi identitásukat, a városhoz való viszonyukat is befolyásolja.

Az Urbanisztika tanszéken folytatott doktori kutatás részeként a tanszéki városi séták vizsgálatával arra keresem a választ, hogy mennyiben befolyásolja az élmény a hallgatók viszonyát az épített környezethez. A számos útvonalon, változatos témákkal megtartott séták során a résztvevők által készített fényképek kvantitatív és kvalitatív elemzésén keresztül nagyobb betekintést kaphatunk arra, hogy az épített környezet mely elemei fejtenek ki nagyobb hatást a sétálóra. Míg egyes séták „kreatív” városrészekbe vezetnek, addig más útvonalak átalakuló negyedeken visznek keresztül, további összehasonlításra adva lehetőséget.

A fenntartható szomszédsági egységek fontos eleme a helyidentitás. Egy történetekkel rendelkező, komplex, kreatív városi szövet több kapcsolódási

lehetőséget kínál a lakóknak. Az urbanisztikai szemléletű oktatási módszertanok adaptálása a helyi közösségek számára komoly városfejlesztési potenciállal rendelkezik, melyben az építészképzések szerepe lokális szinten is meghatározó szereppel tud bírni.

SEDLMAYR JUDIT

Jogász Egylet

Ingyenjogi Szakosztály elnök

Építész hallgatók - várostervezés és víziók

Az építész hallgatók tehetsége és ötletei a rendszerváltás előtt és napjainkban is folyamatos reményt adtak arra, hogy a városok fejlődése követi a kor kihívásait. A való életben azonban a városrendezési tervek csupán mellékletei egy jogi dokumentumnak, az önkormányzati rendeletnek. Melyek azok a tervezésen túli ökölszabályok, amelyeket a jövő várostervezőinek magukkal kellene vinni a diplomájukkal együtt az egyetemi képzésüket befejezve? Azok, amelyeket figyelembe kell venniük a tervezés során, hogy az épülettervező építészeknek lehetőségük legyen azt a saját tehetségüknek és lehetőségeiknek figyelembevételével a szabályozás keretein belül kihasználni és kiteljesíteni? Ezeket veszi számba az előadás közérthetően és gyakorlatiasan.

DOROGI ZOLTÁN

Debreceni Egyetem

óraadó

A Debreceni Egyetem, mint a város kreatív "motorja"

A Debreceni Egyetem kapcsolata a várossal sokrétű és hosszú időre nyúlik vissza, mely kapcsolatok száma növekszik és sok területen egyre szorosabbá válik. Ma már mind a gazdaságfejlesztés, mind az urbanisztika számos területén megkerülhetetlen szereplő az egyetem. Az utóbbi évtizedben számos olyan beruházás valósult meg, ami szélesebbre nyitotta az egyetem kapuit a városlakók számára a tudományos és kulturális tevékenységektől kezdve sport- és egészségügyi szolgáltatásokon túl a rekreáció számos ágán át. Láthatóan ezekre van is igény nemcsak a városlakók, hanem Debrecen széles környezetében, a megyében élők részéről. Ebből kifolyóan az egyetem szerepe nem is városi, hanem inkább térségi-regionális szinten terjedt ki, így valóban leírható a sokak által emlegetett térségi térszervező erőhatás. A kreatív gazdaság számos ága indul az egyetemről, illetve szorosan kapcsolódik hozzá formálisan-informálisan, valóban elmondható, hogy ezen intézményi ösztönzés generálja a kreatív tevékenységeket, csatornázza be az újdonságokat, trendeket és osztja meg a lakossággal. Mindezek sokszor olyan tevékenységekként írhatóak le,

amik színesíti a várost, a lakosság mindennapjait. E téren az egyetem és a város intézményei rendszeresen együttműködnek, rendezvényei összefonódnak. Nagy jelentősége van annak, hogy az egyetem nem egy zárt közegként, a várostól elkülönülve működik, hanem nyitottan, számos kapcsolódási, betekintési lehetőséget engedve. Az előadás keretében a jó gyakorlatokat, az utóbbi évek változásait, a város és egyetem kapcsolatának főbb területeit tekintjük, kifejezetten kitérve az új területekre.

EGYETEMEK A GLOBÁLIS TÉRBEN | URBANIZÁCIÓ ÉS HUMÁN BIZTONSÁG A FEJLŐDŐ VILÁGBAN

Szekcióvezető: Tarrósy István, PTE BTK | Vörös Zoltán, PTE BTK | Kőszeghy Lea, MUT

ELŐADÓK

SOLYMÁRI DÁNIEL

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

nemzetközi kapcsolatok vezető

Az urbanizáció és mélyszegénység összefüggései, Hiánypótló magyar kezdeményezések a szubszaharai Afrikában

Közreműködő: Czirják Ráhel Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Nemzetközi kapcsolatok programkoordinátor

A 20. század második felében, Afrikában robbanásszerűen megkezdődő modern urbanizáció olyan komplex problémahalmazt eredményezett, melyet összefoglalóan urbanizációs válságnak nevezünk. E válság legszembetűnőbb jelenségei a nagyvárosi nyomornegyedek, ahol ma világszerte több mint egymilliárd ember kénytelen élni. Bár a probléma gyökérokainak felszámolása lehetetlen, az itt élő tömegek életkörülményeinek javítása közös felelősségünk.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat több mint egy évtizede végez hiánypótló munkát Kenya nagyvárosi nyomornegyedeiben, elsősorban tiszta ivóvizet és higiénikus WC-kezt biztosító szanitációs központok létesítése révén. Egyik ilyen facilitás a Nairobiban lévő Kiberában, Kenya – egyben Afrika – legnagyobb nyomornegyedében található, ami 2012-ben épült, majd 2015-2016 során került felújításra.

A nyomornegyedekben végzett munka hatásainak értékelése, valamint az aktuális helyzetkép minél pontosabb felrajzolása érdekében a Szeretetszolgálat 2021. nyarán egy mikroszintű komplex vizsgálatot hajtott végre, kenyai partnereivel együttműködésben, az imént említett szanitációs központ, Jollyland közvetlen vonzáskörzetében. A vizsgálat a helyiek életének szinte minden területére kiterjedve – migrációs háttér, gazdasági helyzet, higiéniai környezet, iskoláztatás stb. – komplex képet igyekszik felvázolni a nyomornegyedlakók életéről, miközben hasznos visszajelzésekkel szolgál a szanitációs központ működésére vonatkozóan is. Az információk elsősorban egy következő projekt előkészítését szolgálják, ám ezen túl értékes, elsődleges adatokat szolgáltatnak egy olyan területről, ahova kutatók nem egykönnyen jutnak el.

Előadásunkban Kibera példáján keresztül mutatjuk be a fejlődő világ urbanizációs helyzetét, középpontba állítva a helyi közösséget, élethelyzetük ismertetése révén a humán biztonság témakörét körüljárva.

HUSZÁR DANIELLA

Magyar Környezettudatos Építés Egyesülete

szakmai koordinátor

A kutatáson túl: egyetemek útban a nettó nulla kibocsátás felé

A klímaadaptációban a felsőoktatási intézményeknek kritikus szerepet játszanak: kutatási és oktatási, valamint tájékoztató tevékenységükkel évtizedek óta figyelmeztetik az emberiséget a cselekvés elmulasztásának lehetséges következményeire, valamint segítik a világot a nulla nettó kibocsátás felé való átállásban.

Az egyetemek ugyanakkor jelentős karbonlábnyommal rendelkező szervezetek. A Párizsi Megállapodás és a 2021. novemberi glasgow-i COP26 klímacsúcs eredményeinek értelmében bármilyen méretű és bármely ágazatban működő szervezet felelős a 2050-es klímacélok eléréséért, karbonlábnyomának csökkentéséért. Vajon hogyan teljesítenek a felsőoktatási intézmények, amikor saját üvegházhatású gázkibocsátásuk csökkentéséről és a nettó nulla működésre való átállásukról van szó?

Az ENSZ által vezetett Race to Zero kampány felsőoktatási szekciójában jelenleg 1119 feliratkozó intézményt találunk, mintegy 10,787,876 hallgatót képviselve. A globális kampány célja, hogy 2050-re a lehető legtöbb ország, város és szervezet váljon karbonsemlegessé, melyek előreszaladó, ambíciózus vállalásaikkal inspirálják a világ többi részét.

A kampány része a világ vezető zöldépítési szervezete, a World Green Building Council által 2016-ban indított globális kezdeményezés, az Advancing Net Zero, mely az épületállományunk karbonmentességét célozza 2050-ig. Erre azért van szükség, mert az épített környezet felel a globális karbonemisszió közel 40 %-áért. (Ezt a törekvést a World Green Building Council hazai tagszervezete, a Magyar Környezettudatos Építés Egyesülete is támogatja azzal, hogy 2022-től aktívan toboroz elköteleződő vállalatokat és szervezeteket itthon).

Hogyan teljesít mindebben a felsőoktatási szektor? Vezető példát mutat más iparágak számára azzal, hogy ambíciózus célokat tűz ki és vált valóra? Megfelelnek-e a kibocsátások mérésére és elszámolására szolgáló keretek a karbonsemleges működési célnak? Milyen mértékben segíti vagy hátráltatja a hallgatói és munkatársi mobilitást a nettó nulla vállalásokat? Milyen elemekből áll egy egyetemi nettó zéró útiterv épület és egyetemi campus-szinten, és az hogyan hangolható össze a szervezeti működés tekintetében vállaltakkal? Mindez milyen hatással lehet ez az egyetem közvetlen városi környezetére?

Világszinten az ausztrál, új-zélandi, majd az angolszász egyetemek járnak az élen a nettó nulla melletti elkötelezettségükben. Előadásomban az Advancing Net Zero kampány máig egyetlen egyetemi feliratkozóját, az ausztrál Monash University-t,

Anglia első karbonsemleges egyetemét, a London School of Economics intézményét, valamint egy régiós példát, a Közép-Európai Egyetem dekarbonizációs stratégiáinak bemutatásával teszek kísérletet a fenti kérdések megválaszolására. A példák lehetőséget adnak a terület kulcsfontosságú nettó nulla trendjeinek és innovációinak bemutatására, összevetésére. A pillanatképek eloszlatják a nettó nulla egyetemekről szóló mítoszokat, és olyan működőképes megoldásokat mutatnak be, amelyek legyőzték a vélt akadályokat.

BENKŐ MELINDA

BME Urbanisztika Tanszék / MTA Településtudományi Állandó Bizottság

habil egy. docens / MTA TtÁB elnöke

Egyetemek vs városok versenye: Párizs egyetem- és városfejlesztése

2003-tól működik a Shanghai Ranking egyetemi világrangsor, ahol 2022-ben az első 50 hely valamelyikén nem angolszász ország egyetemei közül mindössze 11 található. Ezek közül hat európai (francia, svéd, dán, svájci), és mindhárom francia párizsi: a Párizs-Saclay (UPS) 16-ként az első helyezett európai a világranglistán, a Párizs Kutatóegyetem (PSL) a 40., a Sorbonne Egyetem pedig a 43. helyen végzett.

2018-tól létezik egy olyan városrangsor is (QS World University Rankings), amely a városokat közel 100.000 nemzetközi diák véleménye alapján értékeli. Vagyis alapkérdése az, hogy hol jó külföldi fiataloként egyetemre járni. Itt a 2022-es rangsor első 50 városának fele európai és csak 23 van angol angolszász országban. Az első 10-ben ott van London, München, Zürich, Berlin, Párizs és Edinburgh!

A volt diákok hat témakör számos alpontja szerint értékelnek: 1) egyetemi oktatás minősége, az egyetem helye a világrangsorban, 2) a város társadalmi sokfélesége, 3) a város élhetősége, 4) diákmunka lehetősége, 5) az egyetem, lakhatás, kultúra elérhetősége, megfizethetősége, 6) és végül a város szeretete, a városban maradás lehetősége a végzés után. Az utóbbi, ez az úgynevezett lakhatási vonzerő kiemelkedően fontos szempont, amit már a városmarketing is felismert. Hiszen fontos cél, hogy ne csak néhány évre érkezzenek diákok a városba, hanem maradjanak. És maradnak, ha a város az egyetemi évek után munkalehetőséget és olyan minőségi környezetet kínál, ahol hosszú távon aktív és egészséges élet élhető, ahol érdemes családot alapítani és gyerekeket nevelni. Ezen a listán az egyetemek egy, míg a városok 5 témakör alapján versengenek. Az egyetemeket keresők felé azt üzeni, hogy a képzés időszaka az intézményi keretek közti tanuláson túl az önálló élet tanulása, melynek kerete a tágabb társadalmi és fizikai környezet.

Párizs mindkét világrangsorban kiválóan teljesít. Így az előadás egyrészt francia nyelvű anyagokra, másrészt személyes helyszíni tapasztalatokra támaszkodva ismerteti, hogyan alakult és alakul a város és egyetemeinek viszonya. A Shanghai Ranking 50-es listájába bekerült három egyetemre és azok Párizs közel 12 milliós agglomerációjában

lévő oktatási és kutatási területeire fókuszál. Milyen helyzetben vannak a 1256-ban alapított Sorbonne utódjaként 2018-ban létrehozott Sorbonne Egyetem történeti és modern belvárosi helyszínei (pl. Quartier Latin, Jussieu)? Hogyan és miért jött létre több új, állami, virtuálisan nagy, de működésében decentralizált globális kutató egyetem, így például a PSL Université Paris és a Paris-Saclay 2019-ben? Hol helyezkednek el intézményeik, campusaik a városi térben, és ezek a nemzetközi tudásipar elvárásaira épülő kortárs fejlesztései hogyan kapcsolódnak a folyamatban lévő Grand Paris városfejlesztéshez?

MAROSI-MARCZELL VIKTÓRIA

Soproni Egyetem

PhD hallgató

Szingapúr a világ egyik legfiatalabb és legkisebb városállama, mégis a tudásipar élvonalában jár a gondosan átgondolt és megtervezett oktatáspolitikájának köszönhetően. A jól képzett szingapúri lakosság, amely nemzetközi kutatások szerint a "világ egyik legjobb minőségű munkaereje" erős vonzóerőként jelenik meg a gazdasági és kutatói szféra intézményei számára. A Világgazdasági Fórum már évekkel ezelőtt is a világ legjobbjaként értékelte a szingapúri oktatási rendszert, és második helyen rangsorolta a hozzá kapcsolódó infrastruktúrát. A szingapúri vezetés célja, hogy 10 éven belül a lakosság legalább nagy része főiskolai diplomával rendelkezzen, ezért támogatja a helyi vagy akár a külföldi egyetemeken történő tovább tanulást. A kormány a kilencvenes évektől a GDP jelentős százalékát költi oktatási kiadásokra, ehhez hozzájárul a rohamosan bővülő és a szülők által finanszírozott "különóra ágazat", aminek a bevétele már több milliárd SGD-t tesz ki. Az iskolai oktatáson kívül jelentős forrásokat allokálnak a szakirányú képzésekre, így az állami "SkillFuture" programban több mint 10.000 kurzust hirdettek meg a lakosság számára. Olyan integrált rendszerben gondolkodik a szingapúri állam az ország versenyképességének megtartásához, mely az oktatást és a szakmai továbbképzést folyamatosan aktualizálja és felülvizsgálja a különböző ágazatok, illetve a mindig zajló világgazdasági körülmények igényeihez igazodva. Az innováció vezérelt, tudásalapú gazdasági stratégiaváltás, amit Szingapúr a 2000 évek eleje óta követ, komoly gazdasági sikereket hozott az országnak. Előadásomban ezekről szeretnék beszámolni, illetve megosztanom a gyakorlati tapasztalataimat is, amit 14 év szingapúri tartózkodásom alatt megszereztem.